TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. rugsėjo 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Nevykdymo pagrindai – ESS 50 straipsnis – Valstybės narės, kuri pradėjo išstojimo iš Europos Sąjungos procedūrą, teisminių institucijų išduotas orderis – Neaiškumas dėl tvarkos, taikytinos šios valstybės ir Sąjungos santykiams po išstojimo“

Byloje C-327/18 PPU

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2018 m. gegužės 17 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. gegužės 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderių, išduotų dėl

RO,

vykdymo

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai C. G. Fernlund (pranešėjas), A. Arabadjiev, S. Rodin ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į 2018 m. gegužės 17 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. gegužės 18 d., nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą,

atsižvelgęs į 2018 m. birželio 11 d. pirmosios kolegijos sprendimą patenkinti šį prašymą,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– RO, atstovaujamo solisitorių E. Martin-Vignerte ir J. MacGuill, BL C. Cumming ir SC P. McGrath,

– *Minister for Justice and Equality*, atstovaujamo M. Browne, G. Hodge, A. Joyce ir G. Lynch, padedamų BL E. Duffy ir SC R. Barron,

* Proceso kalba: anglų.

– Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos L. Lițu ir C. Canțăr,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon ir C. Brodie, padedamų QC J. Holmes ir baristerio D. Blundell,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Grünheid, R. Troosters ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2018 m. rugpjūčio 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl ESS 50 straipsnio ir 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas siekiant Airijoje vykdyti Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės teismų dėl RO išduotus du Europos arešto orderius.

Teisinis pagrindas

ES sutartis

3 ESS 50 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Bet kuri valstybė narė pagal savo konstitucines nuostatas gali nuspręsti išstoti iš Sąjungos.

2. Nusprendusi išstoti iš Sąjungos valstybė narė apie savo ketinimą praneša Europos Vadovų Tarybai. Vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos pateiktomis gairėmis, Sąjunga susidera ir sudaro su ta valstybe susitarimą, kuriame nustatoma išstojimo iš Sąjungos tvarka atsižvelgiant į pagrindinius būsimų tos valstybės santykių su Sąjunga principus. Dėl šio susitarimo deramasi pagal [SESV] 218 straipsnio 3 dalį. Gavusi Europos Parlamento pritarimą, jį Sąjungos vardu sudaro Taryba spręsdama kvalifikuota balsų dauguma.

3. Jei Europos Vadovų Taryba, susitarusi su išstojančia valstybe nare, vieningai nenusprendžia pratęsti termino, Sutartys tai valstybei nustoja galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas.“

Pagrindų sprendimas

4 Pagrindų sprendimo 10 ir 12 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(10) Europos arešto orderio mechanizmas remiasi aukštu [dideliu] valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai [šiurkščiai] ir nuolat pažeidinėja [ESS 2 straipsnyje] išdėstytus principus, Tarybos nustatytus pagal [kai šiuos pažeidimus nustato Taryba pagal ESS 7 straipsnio 2 dalį], ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio [3] dalyje nurodytos pasekmės.

<…>

(12) Šis pagrindų sprendimas grindžiamas pagarba pagrindinėms teisėms ir principams, kurie pripažįstami [ESS 2 ir 6 straipsniuose] ir kurie atsispindi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos VI skyriuje. Jokia šio pagrindų sprendimo nuostata negali būti išaiškinta taip, lyg ji draustų atsisakyti perduoti asmenį, kurio areštui [dėl kurio suėmimo] yra išduotas Europos orderis [Europos arešto orderis], kai yra objektyvių priežasčių manyti, kad minėtas arešto orderis yra išduotas, siekiant persekioti ar bausti asmenį dėl jo (jos) lyties, rasės, religijos, etninės kilmės, tautybės, kalbos, politinių įsitikinimų ar seksualinės orientacijos arba kad to asmens padėtis gali būti pažeista dėl bet kurios iš tų priežasčių.“

5 Pagrindų sprendimo 1 straipsnio „Europos arešto orderio apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“ 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ESS] 6 straipsnyje.“

6 Pagrindų sprendimo 26 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmės laiko, atlikto vykdančiojoje valstybėje narėje, išskaičiavimas“ 1 dalyje numatyta:

„Išduodančioji valstybė narė išskaičiuoja visus dėl Europos arešto orderio vykdymo buvusius laisvės atėmimo laikotarpius iš viso buvimo nelaisvėje išduodančioje valstybėje narėje laiko dėl laisvės atėmimo bausmės paskyrimo arba sprendimo dėl įkalinimo vykdymo.“

7 Pagrindų sprendimo 27 straipsnio „Galimas patraukimas baudžiamojon atsakomybėn už kitas nusikalstamas veikas“ 2 dalyje nustatyta:

„<…> perduotam asmeniui negali būti iškelta baudžiamoji atsakomybė [perduotas asmuo negali būti persekiojamas baudžiamąja tvarka], jis negali būti nuteistas ir jam negali būti atimta laisvė už kitą nusikalstamą veiką, t. y. ne tą nusikalstamą veiką, dėl kurios jis yra perduotas, padarytą prieš jo perdavimą.“

8 Pagrindų sprendimo 28 straipsnyje reglamentuojamas perdavimas arba vėlesnė ekstradicija į kitą valstybę nei vykdančioji valstybė narė.

Airijos teisė

9 Pagrindų sprendimas į Airijos teisę buvo perkeltas *European Arrest Warrant Act 2003* (2003 m. Europos arešto orderio įstatymas).

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 Jungtinės Karalystės teismai išdavė du Europos arešto orderius dėl RO, skirtus Airijai.

11 2016 m. sausio 27 d. buvo išduotas pirmas Europos arešto orderis dėl nužudymo ir tyčinio padegimo (jie tariamai įvykdyti 2015 m. rugpjūčio 2 d.). 2016 m. gegužės 4 d. buvo išduotas antras Europos arešto orderis dėl iššaginimo (jis tariamai įvykdytas 2003 m. gruodžio 30 d.). Už kiekvieną iš šių veikų gali būti skirta laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė.

12 2016 m. vasario 3 d. RO buvo sulaikytas ir suimtas Airijoje. Nuo tos dienos jis tebėra suimtas šioje valstybėje narėje remiantis dviem dėl jo išduotais Europos arešto orderiais.

13 RO pateikė prieštaravimus dėl jo perdavimo Jungtinei Karalystei, grįsdamas juos visų pirma šios valstybės narės išstojimu iš Sąjungos ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, pasirašytos Romoje 1950 m. lapkričio 4 d. (toliau – EŽTK), 3 straipsniu, ir tvirtino, kad galėtų patirti nežmonišką ir žeminantį elgesį, jeigu būtų kalinamas Maghaberry kalėjime Šiaurės Airijoje.

14 Dėl RO sveikatos būklės jo byla galėjo būti nagrinėjama tik 2017 m. liepos 27 d.

15 2017 m. lapkričio 2 d. sprendime išnagrinėjęs RO teiginius dėl elgesio, kurį jis galėtų patirti Šiaurės Airijoje, *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) nusprendė, kad, remiantis tiksliais ir atnaujintais duomenimis dėl laisvės atėmimo sąlygų Maghaberry kalėjime, yra pagrindas manyti, jog kyla realus pavojus, kad RO dėl savo pažeidžiamumo patirs nežmonišką ar žeminantį elgesį. Atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), jis manė, jog būtina paprašyti Jungtinės Karalystės institucijų pateikti papildomos informacijos dėl RO laisvės atėmimo sąlygų perdavimo atveju.

16 2018 m. balandžio 16 d. nagrinėjamus Europos arešto orderius išdavusi teisminė institucija – *Laganside Court in Belfast* (Belfasto *Laganside* teismas, Jungtinė Karalystė) pateikė informacijos apie tai, kaip Šiaurės Airijos kalėjimų administracija užtikrins, kad RO nekiltų pavojus patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį Šiaurės Airijoje.

17 *High Court* (Aukštasis teismas) nurodo, kad atmetė visus RO prieštaravimus dėl jo perdavimo, išskyrus tuos, kurie susiję su Jungtinės Karalystės išstojimu iš Sąjungos ir su EŽTK 3 straipsniu, konstatuodamas, kad dėl jų negali priimti sprendimo, kol Teisingumo Teismas neatsakys į kelis prejudicinius klausimus.

18 *High Court* (Aukštasis teismas) primena, kad 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė, vadovaudamasi ESS 50 straipsniu, pranešė Europos Vadovų Tarybos pirmininkui apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos ir kad šis pranešimas turėtų lemti Jungtinės Karalystės išstojimą iš Sąjungos 2019 m. kovo 29 d.

19 Šis teismas nurodo, jog labai tikėtina, kad RO, jeigu bus perduotas, liks Jungtinės Karalystės kalėjime po šios datos.

20 *High Court* (Aukštasis teismas) taip pat pažymi, kad gali būti sudaryti susitarimai tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės, siekiant reglamentuoti šių šalių tarpusavio santykius iškart po šio išstojimo arba per ilgesnį laiką susiklostysiančius santykius tokiose srityse, kaip tos, kurioms taikomas Pagrindų sprendimas.

21 Vis dėlto šiuo metu ši galimybė lieka neapibrėžta ir neaišku, kokio pobūdžio priemonės bus nustatytos visų pirma dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą dėl prejudicinio klausimo.

22 *High Court* (Aukštasis teismas) nurodo, kad, *Minister for Justice and Equality* (teisingumo ir lygių galimybių ministras, Airija) nuomone, reikia taikyti šiuo metu galiojančią teisę, o ne tą, kuri galios ateityje po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, tuo remdamasis šis ministras daro teisingą išvadą, kad RO perdavimas turi būti vykdomas pagal nacionalinę teisę, kuria įgyvendintas Pagrindų sprendimas.

23 Šis teismas nurodo, kad RO teigia priešingai: atsižvelgiant į tai, kad neaišku, kokia teisinė tvarka galios Jungtinėje Karalystėje po šios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos, neįmanoma užtikrinti, kad bus galima faktiškai įgyvendinti pačias jo pagal Sąjungos teisę turimas teises, todėl perdavimas neturi būti vykdomas.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad RO nurodė keturis Sąjungos teisės aspektus, kuriais teoriškai būtų galima remtis, t. y.:

– Pagrindų sprendimo 26 straipsnyje numatyta teisė išskaičiuoti laisvės atėmimo vykdančiojoje valstybėje narėje laikotarpį,

– Pagrindų sprendimo 27 straipsnyje numatyta vadinamoji specialioji taisyklė,

– Pagrindų sprendimo 28 straipsnyje numatyta teisė, pagal kurią ribojamas perdavimas arba vėlesnė ekstradicija, ir

– perduoto asmens pagrindinių teisių paisymas pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija).

25 Šio teismo teigimu, kyla klausimas, ar ginčo dėl vieno iš šių keturių aspektų atveju ir nesant priemonių, kuriomis Teisingumo Teismui būtų suteikta jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą dėl šių aspektų, asmens, kaip antai RO, perdavimas kelia didelį pavojų, kad su juo bus pasielgta neteisingai ir kad tai yra ne vien teorinė galimybė, todėl prašymas perduoti neturėtų būti tenkinamas.

26 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant į:

– Jungtinės Karalystės pagal ESS 50 straipsnį pateiktą pranešimą,

– aplinkybę, kad neaišku, kokie Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarimai bus sudaryti jų santykiams reguliuoti po Jungtinės Karalystės išstojimo, ir

– dėl to kylančius neaiškumus, susijusius su tuo, kiek RO faktiškai galėtų naudotis Sutartyse, Chartijoje ar atitinkamuose teisės aktuose nustatytomis teisėmis, jeigu būtų perduotas Jungtinei Karalystei ir toliau ten kalinamas po Jungtinės Karalystės išstojimo,

valstybė narė, į kurią kreipiamasi su prašymu, pagal Sąjungos teisę privalo atsisakyti Jungtinei Karalystei perduoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, nors kitais atvejais toks asmuo turėtų būti perduotas pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę:
a) visais atvejais;
b) tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes;
c) nė vienu atveju?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kaip nurodyta b punkte, kokiais kriterijais arba kokiomis aplinkybėmis turėtų remtis valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas, kad nustatytų, ar asmenį perduoti draudžiama?

3. Ar, atsižvelgdamas į antrąjį klausimą, valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas privalo atidėti galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, kol paaiškės, kokia teisinė tvarka bus taikoma po perduoti asmenį prašančiosios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos:
a) visais atvejais;
b) tam tikrais atvejais, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes;
c) nė vienu atveju?

4. Jeigu į trečiąjį klausimą būtų atsakyta taip, kaip nurodyta b punkte, kokiais kriterijais arba aplinkybėmis turėtų remtis valstybės narės, į kurią kreipiamasi su prašymu, teismas, kad nustatytų, ar jis privalo atidėti galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą?“

Dėl sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė šį prašymą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

28 Grįsdamas savo prašymą šis teismas nurodė, kad suinteresuotasis asmuo šiuo metu laikomas suimtas Airijoje remiantis vien Europos arešto orderiais, kuriuos išdavė Jungtinė Karalystė, siekdama vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, o ar jį perduoti šiai valstybei narei, priklausys nuo Teisingumo Teismo atsakymo. Jis pažymėjo, kad taikant įprastą procedūrą gerokai pailgės suinteresuotojo asmens laisvės atėmimo laikotarpis, nors jam taikoma nekaltumo prezumpcija.

29 Šiuo klausimu, pirma, konstatuotina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Pagrindų sprendimo, patenkančio į SESV trečiosios dalies V antraštinės dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, nuostatų taikymo sritį, išaiškinimo. Todėl šis prašymas gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

30 Antra, kiek tai susiję su skubos kriterijumi, vadovaujantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, svarbu atsižvelgti į tai, kad laisvė iš atitinkamo asmens yra atimta ir tolesnis jo kalinimas priklauso nuo pagrindinės bylos baigties. Be to, atitinkamo asmens padėtį reikia vertinti tą dieną, kurią nagrinėjamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą (2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 72 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad, pirma, RO iki šiol laikomas suimtas Airijoje ir, antra, tokia jo padėtis priklauso nuo sprendimo, kuris bus priimtas dėl jo perdavimo Jungtinei Karalystei ir kurio priėmimas sustabdytas, kol Teisingumo Teismas pateiks atsakymą šioje byloje.

32 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgusi į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone, 2018 m. birželio 11 d. Teisingumo Teismo pirmoji kolegija nusprendė patenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą ir nagrinėti jį pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

Dėl prejudicinių klausimų

33 Savo klausimais, kuriuos būtina nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar ESS 50 straipsnį reikia aiškinti taip, kad valstybės narės pagal šį straipsnį pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš Sąjungos reiškia, kad jeigu ši valstybė narė išdavė Europos arešto orderį dėl asmens, vykdančioji valstybė narė turi atsisakyti vykdyti šį Europos arešto orderį arba atidėti jo vykdymą, kol paaiškės, kokia teisinė tvarka bus taikoma išduodančiojoje valstybėje narėje po jos išstojimo iš Sąjungos.

34 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad, kaip matyti iš ESS 2 straipsnio, Sąjungos teisė grindžiama pamatine prielaida, pagal kurią kiekviena valstybė narė dalijasi su kitomis valstybėmis narėmis ir pripažįsta, kad kitos valstybės narės su ja dalijasi daugeliu bendrų vertybių, kuriomis pagrįsta Sąjunga. Ši prielaida suponuoja ir pateisina valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą pripažįstant šias vertybes, taigi ir laikantis

Sąjungos, kuri jas įgyvendina, teisės (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 34 punktas ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35 punktas).

35 Valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principas, be kita ko, reikalauja, kad, kiek tai susiję su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, kiekviena valstybė narė manytų, jog, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, visos kitos valstybės narės paiso Sąjungos teisės, ypač šioje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių (šiuo klausimu žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36 punktą).

36 Konkrečiai iš Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 ir 2 dalių, taip pat iš jo 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Pagrindų sprendimu siekiama remiantis 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos sukurtą daugiašalę ekstradicijos sistemą pakeisti tarpusavio pripažinimo principu pagrįsta nuteistųjų ar įtariamųjų perdavimo tarp teisminių institucijų sistema, siekiant vykdyti nuosprendžius arba šių asmenų persekiojimą. Taigi, Pagrindų sprendimu nustačius šią paprastesnę ir veiksmingesnę sistemą, siekiama palengvinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą ir taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 39 ir 40 punktai).

37 Tarpusavio pripažinimo principas taikomas pagal Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalį, kurioje įtvirtinta taisyklė, jog valstybės narės privalo vykdyti bet kurį Europos arešto orderį, remdamosi šiuo principu ir vadovaudamosi Pagrindų sprendimo nuostatomis. Taigi vykdančiosios teisminės institucijos iš esmės gali atsisakyti vykdyti tokį orderį tik Pagrindų sprendime išsamiai išvardytais nevykdymo atvejais, o Europos arešto orderio vykdymas gali būti siejamas tik su kuria nors iš Pagrindų sprendime išsamiai išvardytų sąlygų. Todėl Europos arešto orderio vykdymas yra principas, o atsisakymas jį vykdyti yra jo išimtis, kurią reikia aiškinti siaurai (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41 punktas).

38 Taigi Pagrindų sprendimo 3 straipsnyje aiškiai nurodyti Europos arešto orderio privalomojo nevykdymo pagrindai, 4 ir 4a straipsniuose – šio orderio neprivalomojo nevykdymo pagrindai, o 5 straipsnyje – garantijos, kurias šiais konkrečiais atvejais turi suteikti išduodančioji valstybė narė (2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 51 punktas ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 42 punktas).

39 Be to, Teisingumo Teismas patvirtino, kad valstybių narių tarpusavio pripažinimo ir pasitikėjimo principų apribojimai gali būti nustatyti „išimtinėmis aplinkybėmis“ (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82 punktas ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 43 punktas).

40 Teisingumo Teismas pripažino, kad jei tenkinamos tam tikros sąlygos, vykdanti teisminė institucija turi teisę nutraukti pagal Pagrindų sprendimą pradėtą perdavimo procedūrą, jeigu dėl tokio perdavimo kyla pavojus, kad su prašomu išduoti asmeniu bus elgiamasi nežmoniškai ar žeminančiai, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 104 punktas ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 44 punktas).

41 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas rėmėsi, pirma, Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 3 dalimi, kurioje numatyta, kad šis sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus, kaip antai įtvirtintus ESS 2 ir 6 straipsniuose, ir, antra, tuo, kad Chartijos 4 straipsnyje garantuojama pagrindinė teisė yra absoliuti (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 45 punktas).

42 Siekdama įvertinti, ar kyla realus pavojus, kad su atitinkamu asmeniu, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, bus elgiamasi nežmoniškai ar žeminančiai, vykdančioji teisminė institucija, kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindinėje byloje, remdamasi Pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalimi, visų pirma turi paprašyti išduodančiosios teisminės institucijos bet kokios papildomos informacijos, kuri, kaip ji mano, būtina siekiant įvertinti, ar kyla toks pavojus (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 76 punktas).

43 Tačiau RO pažymi, kad dėl pagal ESS 50 straipsnį pateikto Jungtinės Karalystės pranešimo apie ketinimą išstoti iš Sąjungos kyla pavojus, kad po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos nebebus paisoma tam tikrų teisių, kurios jam suteikiamos pagal Chartiją ir Pagrindų sprendimą. Anot RO, šiuo pranešimu buvo nepataisomai pažeistas tarpusavio pasitikėjimo principas – juo grindžiamas tarpusavio pripažinimas, – todėl Pagrindų sprendime numatytas perdavimas neturi būti vykdomas.

44 Šiuo požiūriu kyla klausimas, ar vien valstybės narės pagal ESS 50 straipsnį pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš Sąjungos gali, remiantis Sąjungos teise, pateisinti atsisakymą vykdyti šios valstybės narės išduotą Europos arešto orderį dėl to, kad perduotas asmuo po šio išstojimo nebegalės remtis iš Pagrindų sprendimo kylančiomis teisėmis išduodančiojoje valstybėje narėje ir siekti, kad Teisingumo Teismas patikrintų, ar ši valstybė narė jas įgyvendina laikydamasi Sąjungos teisės.

45 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad toks pranešimas nesustabdo Sąjungos teisės taikymo valstybėje narėje, kuri pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos, todėl ši teisė – jos sudedamoji dalis yra Pagrindų sprendimo nuostatos ir nuo jo neatsiejami tarpusavio pasitikėjimo ir pripažinimo principai – ir toliau visiškai galios šioje valstybėje, kol ji faktiškai išstos iš Sąjungos.

46 Iš tiesų šiame 50 straipsnyje, kaip matyti iš jo 2 ir 3 dalių, numatyta išstojimo procedūra, kuri apima, pirma, pranešimą Europos Vadovų Tarybai apie ketinimą išstoti, antra, derybas ir susitarimo, kuriame nustatoma išstojimo tvarka atsižvelgiant į būsimus atitinkamos valstybės ir Sąjungos santykius, sudarymą ir, trečia, jei Europos Vadovų Taryba, susitarusi su atitinkama valstybe nare, vieningai nenusprendžia pratęsti termino, pats išstojimas iš Sąjungos šio susitarimo įsigaliojimo dieną arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai Europos Vadovų Tarybai pateikiamas pranešimas.

47 Kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 55 punkte, toks atsisakymas vykdyti Europos arešto orderį reikštų vienašališką Pagrindų sprendimo nuostatų taikymo sustabdymą ir, be to, prieštarautų šio sprendimo 10 konstatuojamosios dalies formuluotei, pagal kurią Europos Vadovų Taryba turi konstatuoti, kad išduodančiojoje valstybėje narėje pažeidžiami ESS 2 straipsnyje nustatyti principai, tam, kad šios valstybės narės atžvilgiu būtų sustabdytas Europos arešto orderio taikymas (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 71 punktas).

48 Taigi vien valstybės narės pagal ESS 50 straipsnį pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš Sąjungos savaime negali būti laikomas išimtine aplinkybe, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 39 ir 40 punktuose primintą jurisprudenciją, galinčia pateisinti atsisakymą vykdyti šios valstybės narės išduotą Europos arešto orderį.

49 Vis dėlto vykdančioji teisminė institucija, konkrečiai ir išsamiai įvertinusi atitinkamą atvejį, dar turi išnagrinėti, ar yra svarių ir neginčijamų motyvų, kurie leistų manyti, jog kyla pavojus, kad po išduodančiosios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos bus pažeistos asmens, dėl kurio išduotas šis arešto orderis, pagrindinės teisės ir iš esmės iš Pagrindų sprendimo 26–28 straipsnių kylančios teisės, kuriomis remiasi RO ir apie kurias priminta šio sprendimo 24 punkte (pagal analogiją žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 73 punktą).

50 Dėl Chartijos 4 straipsnyje įtvirtintų pagrindinių teisių, atitinkančių įtvirtintas EŽTK 3 straipsnyje (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 86 punktas), pažymėtina, kad jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas manytų, kad, kaip, atrodo, matyti iš jo prejudicinių klausimų formuluotės ir Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, gauta informacija leidžia jam nuspręsti, jog nėra realaus pavojaus, kad RO išduodančiojoje valstybėje narėje patirs nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, iš principo neturėtų būti atsisakyta vykdyti to perdavimo, nepažeidžiant RO galimybės pagal išduodančiosios valstybės narės teisės sistemą pasinaudoti, kai tik jis bus perduotas, teisinės gynybos priemonėmis, leidžiančiomis prireikus ginčyti jo laisvės atėmimo šios valstybės narės bausmių vykdymo įstaigoje sąlygų teisėtumą (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 103 punktą).

51 Vis dėlto dar reikia išnagrinėti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų kvestionuoti šią išvadą remdamasis tuo, kad asmens, perduoto pagal Pagrindų sprendimą, teisės nebebus užtikrinamos po išduodančiosios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos.

52 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju išduodančioji valstybė narė, t. y. Jungtinė Karalystė, yra prisijungusi prie EŽTK, taigi, kaip ji pabrėžė per posėdį Teisingumo Teisme, ši valstybė narė įtraukė EŽTK 3 straipsnio nuostatas į savo nacionalinę teisę. Kadangi tai, jog ji yra šios konvencijos šalis, nėra kaip nors susiję su jos naryste Sąjungoje, šios valstybės narės sprendimas išstoti iš Sąjungos nedaro poveikio jos pareigai laikytis EŽTK 3 straipsnio, kurį atitinka Chartijos 4 straipsnis, taigi, negali pateisinti atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį dėl to, jog kyla pavojus, kad perduotas asmuo patirs nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas.

53 Dėl kitų teisių, kuriomis remiasi RO, visų pirma dėl Pagrindų sprendimo 27 straipsnyje numatytos specialiosios taisyklės, reikia priminti, kad ji susijusi su vykdančiosios valstybės narės suverenitetu ir prašomam išduoti asmeniui suteikia teisę į tai, kad jis galėtų būti persekiojamas, nuteistas ar kad iš jo galėtų būti atimta laisvė tik už tą nusikalstamą veiką, dėl kurios jis buvo perduotas (2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Leymann ir Pustovarov*, C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, 44 punktas).

54 Kaip matyti iš to sprendimo, svarbu, kad asmuo galėtų remtis šios taisyklės pažeidimu išduodančiosios valstybės narės teismuose po jo perdavimo.

55 Vis dėlto reikia pažymėti, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą ir RO pastabose Teisingumo Teismui nenurodyta jokio šiuo metu nagrinėjamo ginčo dėl šios taisyklės, taip pat nepateikta jokių konkrečių įrodymų, leidžiančių numatyti ginčą šiuo klausimu.

56 Tas pats pasakytina apie teisę, numatytą Pagrindų sprendimo 28 straipsnyje, susijusiame su apribojimais perduoti arba vykdyti vėlesnę ekstradiciją į kitą valstybę nei vykdančioji valstybė narė, nes prašyme priimti prejudicinį sprendimą nepateikta jokių įrodymų šiuo klausimu.

57 Be to, reikia pažymėti, kad Pagrindų sprendimo 27 ir 28 straipsniai atitinka 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencijos dėl ekstradicijos 14 ir 15 straipsnius. Kaip buvo priminta per posėdį Teisingumo Teisme, Jungtinė Karalystė ratifikavo šią konvenciją ir perkėlė šias nuostatas į savo nacionalinę teisę. Tuo remiantis darytina išvada, kad teisės, kuriomis šiose srityse remiasi RO, iš esmės numatytos išduodančiosios valstybės narės nacionalinėje teisėje, neatsižvelgiant į šios valstybės narės išstojimą iš Sąjungos.

58 Dėl laisvės atėmimo vykdančiojoje valstybėje narėje laikotarpio, kurį pagal Pagrindų sprendimo 26 straipsnį išskaičiuoja išduodančioji valstybė narė, Jungtinė Karalystė nurodė, kad ji įtraukė ir šią pareigą į savo nacionalinę teisę ir ją taiko visiems jos teritorijoje išduotiems asmenims, neatsižvelgdama į Sąjungos teisę.

59 Kadangi Pagrindų sprendimo 26–28 straipsniuose numatytos teisės ir Chartijos 4 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės yra saugomos pagal nacionalinės teisės nuostatas ne tik perdavimo, bet ir ekstradicijos atvejais, jos nesiejamos su Pagrindų sprendimo taikymu išduodančiojoje valstybėje narėje. Taigi, atrodo, nors tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jog nėra konkrečių įrodymų, kad iš RO bus atimta galimybė remtis šiomis teisėmis šios valstybės narės teismuose po jos išstojimo iš Sąjungos.

60 Šio vertinimo negali pakeisti aplinkybė, kad jeigu nebus sudarytas Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarimas šiuo klausimu, Teisingumo Teismui tikrai nebus galima pateikti prejudicinio klausimo dėl minėtų teisių po šios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos. Iš tiesų, pirma, kaip matyti iš pirmesnio šio sprendimo punkto, perduotam asmeniui turėtų būti suteikta galimybė remtis visomis tomis pačiomis teisėmis šios valstybės narės teisme. Antra, reikia priminti, kad teismai, kurie buvo atsakingi už Europos arešto orderio taikymą, ne visuomet galėjo pasinaudoti prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra Teisingumo Teisme. Konkrečiai kalbant, kaip savo išvados 76 punkte nurodė generalinis advokatas, tik 2014 m. gruodžio 1 d., t. y. praėjus penkeriems metams nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo, Teisingumo Teismui buvo suteikta visiška jurisdikcija aiškinti Pagrindų sprendimą, nors jis valstybėse narėse turėjo būti įgyvendintas nuo 2004 m. sausio 1 d.

61 Todėl, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 70 punkte, tokioje kaip pagrindinė byloje sprendžiant, ar reikia vykdyti Europos arešto orderį, svarbu, kad priimdama šį sprendimą vykdančioji teisminė institucija galėtų daryti prielaidą, jog išduodančioji valstybė narė iš esmės įgyvendins Pagrindų sprendime numatytų perduodamo asmens teisių, kurios turi būti taikomos įvykdžius perdavimą, turinį po šios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos. Tokią prielaidą galima daryti, jei šių teisių turinys iš esmės yra įtrauktas į išduodančiosios valstybės narės nacionalinę teisę visų pirma dėl to, kad ši valstybė narė lieka prisijungusi prie tarptautinių konvencijų, kaip antai 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencijos dėl ekstradicijos ir EŽTK, net ir po jos išstojimo iš Sąjungos. Tik esant konkrečių įrodymų, jog yra priešingai, vykdančiosios teisminės institucijos gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį.

62 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad ESS 50 straipsnis turi būti aiškinamas taip: vien valstybės narės pagal šį straipsnį pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš Sąjungos nereiškia, kad jeigu ši valstybė narė išdavė Europos arešto orderį dėl asmens, vykdančioji valstybė narė turi atsisakyti vykdyti šį Europos arešto orderį arba atidėti jo vykdymą, kol paaiškės, kokia teisinė tvarka bus taikoma išduodančiojoje valstybėje narėje po jos išstojimo iš Sąjungos. Jeigu nėra svarių ir neginčijamų motyvų, leidžiančių manyti, jog kyla pavojus, kad po išduodančiosios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos bus pažeistos Chartijoje ir Pagrindų sprendime įtvirtintos asmens, dėl kurio išduotas šis Europos arešto orderis, teisės, vykdančioji valstybė narė negali atsisakyti vykdyti šio Europos arešto orderio, kol išduodančioji valstybė narė yra Sąjungos narė.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

ESS 50 straipsnis turi būti aiškinamas taip: vien valstybės narės pagal šį straipsnį pateiktas pranešimas apie jos ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos nereiškia, kad jeigu ši valstybė narė išdavė Europos arešto orderį dėl asmens, vykdančioji valstybė narė turi atsisakyti vykdyti šį Europos arešto orderį arba atidėti jo vykdymą, kol paaiškės, kokia teisinė tvarka bus taikoma išduodančiojoje valstybėje narėje po jos išstojimo iš Europos Sąjungos. Jeigu nėra svarių ir

neginčijamų motyvų, leidžiančių manyti, jog kyla pavojus, kad po išduodančiosios valstybės narės išstojimo iš Europos Sąjungos bus pažeistos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje ir 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendime 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeistame 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, įtvirtintos asmens, dėl kurio išduotas šis Europos arešto orderis, teisės, vykdančioji valstybė narė negali atsisakyti vykdyti šio Europos arešto orderio, kol išduodančioji valstybė narė yra Europos Sąjungos narė.

Parašai.